Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

Maj 2026
Letnik 11, številka 4

Iz tokratne vsebine:

Vrečka na dan
stran 5–6

Dogodki na Gimnaziji Litija
stran 7

Etnološko društvo Jurija Humarja
stran 19–20

Težka končnica, a sezona še živa
stran 21

ISSN 2463-8579

Občina Šmartno pri Litiji
Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure
Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00
Uradne ure župana so po dogovoru, zaželena je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

Glasilo občine Šmartno pri Litiji Krajevne novice
Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla junija 2026, pričakujemo najkasneje do četrtka, **28. 5. 2026**, na elektronski naslov uredništva: **krajevnenovice@bogensperk.si**. Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:
Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:
dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:
Katarina Kragelj, Domen Merzel, Matjaž Hostnik, Uroš Pušnik in Aleš Kralj

Jezikovni pregled:
Janoš Železnik

Naslovna fotografija:
KUD Vajkard

Foto:
Arhiv KUD Vajkard

Prelom in tisk:
Četisk, d. o. o.
Bežigrajska cesta 5
3000 Celje

https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/

Glasilo izhaja v nakladi 1800 izvodov in je brezplačno.

ISSN 2463-8579

Šmartno pri Litiji dobiva novo podobo

Včasih je težko zbrati misli in jih strniti v smiselno celoto za uvodnik občinskega glasila. Med sprehodom ob obvoznici sem razmišljal, s katerimi besedami pospremiti izid majske številke, ko mi je pogled nehote obstal na krožišču, v bližini katerega poteka več gradbenih del. Najbolj izstopa gradbišče novega vrtca ob osnovni šoli, ki postopoma dobiva končno podobo. Skupaj z lani odprtim igriščem bo oblikoval sodobno vzgojno-izobraževalno in športno središče našega osrednjega občinskega kraja.

Kot občan in zgodovinar pozorno spremljam spremembe v podobi kraja, ki smo jim priča v zadnjih letih. Pred nekaj meseci sem si ogledal videoposnetek vožnje skozi Šmartno pred izgradnjo obvoznice. Človek kar težko verjame, koliko sprememb se je zgodilo v tem času. Izginile so nekdanja Izgorškova tovarna, Knafličeva hiša, del usnjarne in še bi lahko našteval. Pa vendarle je prevladal vtis, da je kraj danes lepši, kot je bil pred dvema desetletjema, k čemur veliko prispevajo obnovljene fasade in javne površine ter nove zgradbe.

Staro se umika novemu – tako je bilo vedno in povsod. Spremembe v podobi domačega kraja doživljamo različno: nekateri so jim bolj naklonjeni, drugi manj. Skrb za kulturno dediščino je v današnjem globaliziranem svetu še toliko pomembnejša, zato si moramo kot lokalna skupnost z vsemi močmi prizadevati za njeno ohranjanje. Hkrati pa se moramo zavedati in sprejeti dejstvo, da vsake stare stavbe ni mogoče ohraniti in ji vdahniti novo vsebino. Napredek in ohranjanje kulturne dediščine si nista nasprotna, treba pa je med njima najti pravo ravnovesje.

dr. Jernej Kotar, odgovorni urednik

Javni poziv

Na podlagi 11., 12., 119. in 120. člena Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21, 18/23 – ZDU-1O, 78/23 – ZUNPEOVE, 95/23 – ZIUOPZP, 23/24, 109/24, 25/25 – odl. US, 75/25 in 14/26) in 27. člena Statuta Občine Šmartno pri Litiji (Uradni list RS, št. 70/18) župan Občine Šmartno pri Litiji izdaja

JAVNI POZIV ZA ZBIRANJE POBUD ZA SPREMEMBE IN DOPOLNITVE OBČINSKEGA PROSTORSKEGA NAČRTA OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJI

I.

Občina Šmartno pri Litiji obvešča občane in vso drugo zainteresirano javnost, da bo do **30. 9. 2026** sprejemala pobude in predloge za spremembe in dopolnitve Občinskega prostorskega načrta Občine Šmartno pri Litiji (Uradni list RS, št. 38/13; 67/14; NPB1; 29/15 – obv. razl.; 97/15 – obv. razl.; 50/16 – obv. razl.; 69/16 – tehn. popr.; 53/17; 104/20; 118/23 – tehn. pos.; 20/25 – obv. razl.; 92/25; v nadaljevanju SD OPN).

II.

Pobude in predlogi za SD OPN morajo biti ustrezno utemeljeni in obrazloženi.

III.

Pobuda mora biti oddana na izpolnjenem obrazcu POBUDA ZA SPREMEMBO OBČINSKEGA PROSTORSKEGA NAČRTA (OPN) OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJI (v nadaljevanju: Obrazec), ki je dostopen na uradni spletni strani občine na povezavi Vloge in obrazci – Občina Šmartno pri Litiji in v sprejemni pisarni Občine Šmartno pri Litiji, Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji, v času uradnih ur občine.

IV.

Pobude se lahko do vključno **30. 9. 2026** na posebnem namenskem obrazcu iz prejšnje točke posredujejo:

- po e-pošti na naslov info@smartno-litija.si z zadevo »pobuda za SD OPN«,
- po pošti na naslov Šmartno pri Litiji, Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji,
- osebno v sprejemni pisarni Občine Šmartno pri Litiji, Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji, v času uradnih ur občine.

V.

Višina takse za obravnavo pobud za spremembo namenske rabe je določena v skladu z Odlokom o določitvi takse za obravnavanje zasebnih pobud za spremembo namenske rabe prostora v Odloku o občinskem prostorskem načrtu Občine Šmartno pri Litiji (Uradni list RS, št. 87/22) in znaša:

- za spremembo osnovne namenske rabe prostora: 200,00 EUR,
- za spremembo podrobnejše namenske rabe prostora: 150,00 EUR.

Če se vloga nanaša na več parcel, se za posamezno pobudo šteje pobuda, dana za spremembo namembnosti na enovitem zaokroženem območju v okviru ene enote urejanja prostora. Zavezanec za plačilo takse je vlagatelj pobude.

Plačila takse so oproščene pobude, ki se nanašajo na ponovno opredelitev stavbnega zemljišča kot posamične poselitve ali razpršene gradnje, kot je bila opredeljena v prostorskih aktih občine do sprejetja izvedbenega dela OPN, ki je stopil v veljavo 18. 5. 2013. Za te primere je treba to posebej navesti v Obrazcu.

VI.

Občina Šmartno pri Litiji se bo opredelila do pobud, prejetih do navedenega datuma iz prve točke tega poziva. **Obravnavane bodo le tiste pobude, ki bodo ustrezno izpolnjene, podpisane, bodo vsebovale priloge, navedene na Obrazcu in imele plačano takso, če je predpisana**. Podrobnejša navodila so navedena v Obrazcu.

Pobude bodo v osnutek OPN vključene, če izpolnjujejo objektivna merila in pogoje glede skladnosti s temeljnimi pravili urejanja prostora, cilji prostorskega razvoja občine in pravnimi režimi v prostoru (upoštevanje varstvenih in varovalnih omejitev v prostoru), ustreznosti z vidika urbanističnih meril, strokovnih podlag, možnosti opremljanja zemljišča za gradnjo s komunalno opremo in drugo gospodarsko javno infrastrukturo.

VII.

Občina Šmartno pri Litiji se bo do pobud, oddanih v razpisanem roku, opredelila na podlagi objektivnih meril in pogojev:

- skladnost z dolgoročnimi strateškimi cilji države in usmeritvami razvoja dejavnosti v prostoru (ReSPR50, Uradni list RS, št. 72/23);

- skladnost s cilji prostorskega razvoja občine in drugimi strateškimi usmeritvami, določenimi v Odloku o strategiji prostorskega razvoja Občine Šmartno pri Litiji (Uradni list RS, št. 18/08);

- varstveni in pravni režimi ter omejitve v prostoru (npr. poplavna ogroženost, kulturna dediščina, varstvo narave …) na območju pobude;

- možnosti priključevanja na gospodarsko javno infrastrukturo (GJI) in grajeno javno dobro (občinske in državne ceste).

Pobude bodo na podlagi zgoraj navedenih meril in pogojev vključene v nadaljnji postopek priprave OPN.

Dodatne strokovne podlage, ki jih nosilci urejanja prostora v nadaljnjem postopku priprave OPN lahko zahtevajo za posamezno pobudo (kot npr. elaborat nadomeščanja kmetijskih zemljišč, geološko-geomehanski elaborat ipd.), so strošek predlagatelja spremembe.

VIII.

Obravnavane pobude bodo objavljene na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji in na oglasni deski Občine. Objavljene bodo z navedbo parcelne številke, katastrske občine in številčno oznako pobude, ne pa z osebnimi podatki.

IX.

Javni poziv se objavi na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji https://obcina.smartno.si/ in v občinskem glasilu.

X.

Kontaktna oseba za dodatne informacije, ki so na voljo po predhodni najavi, je Darja Rozina, elektronska pošta: darja.rozina@smartno-litija.si, tel. št. 01 8962 774.

Številka: 3503-19/2026-19
Datum: 24. 4. 2026

Župan Občine Šmartno pri Litiji
Blaž Izlakar
l. r.

Javni razpis

Na podlagi 9. člena Pravilnika o priznanjih Občine Šmartno pri Litiji (Uradni list RS št.: 67/19), Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja Občine Šmartno pri Litiji objavlja

JAVNI RAZPIS
ZA PODELITEV OBČINSKIH PRIZNANJ
OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJI ZA LETO 2026.

1. PREDMET JAVNEGA RAZPISA

Občina Šmartno pri Litiji podeljuje naslednja priznanja:

a) PLAKETA OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJI

Plaketa Občine Šmartno pri Litiji se podeli posameznikom (lahko tudi tujemu državljanu) in pravnim osebam (podjetjem, zavodom, organizacijam, društvom in drugim pravnim osebam):

- za dosežke na gospodarskem, znanstveno-raziskovalnem, kulturno-umetniškem, športnem in humanitarnem področju ter za trajnostni razvoj občine Šmartno pri Litiji;

- ki so s posebnimi delovnimi prizadevanji in uspehi v daljšem časovnem obdobju pomembno prispevali h kakovostnejšemu življenju, blaginji, ugledu in razvoju občine Šmartno pri Litiji;

- za posebne zasluge pri razvijanju in utrjevanju sodelovanja med občino Šmartno pri Litiji in drugimi občinami v Sloveniji in tujini.

Nadalje se plaketa Občine Šmartno pri Litiji podeli posameznikom z izkazano posebno požrtvovalnostjo, nesebičnostjo in pogumom. Plaketa Občine Šmartno pri Litiji se podeli tudi prijateljskim, pobratenim in drugim mestom in občinam, pravnim osebam ter posameznikom iz Republike Slovenije in tujine, ki so posebno zaslužni za razvijanje in utrjevanje prijateljskega sodelovanja z Občino Šmartno pri Litiji. Plaketa se podeljuje v treh rangih:

- najvišji rang priznanja: »zlata plaketa Občine Šmartno pri Litiji«,
- srednji rang priznanja: »srebrna plaketa Občine Šmartno pri Litiji«,
- najnižji rang priznanja: »bronasta plaketa Občine Šmartno pri Litiji«.

Praviloma se podeli priznanje plaketa Občine Šmartno pri Litiji v največ treh primerih letno, ne glede na vrsto plakete.

b) PRIZNANJE OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJI

Priznanje Občine Šmartno pri Litiji se podeli: posameznikom, samostojnim podjetnikom, gospodarskim družbam, krajevnim skupnostim, zavodom, društvom in drugim organizacijam in ustanovam z območja občine:

- za enkratne dosežke na svojem področju dela ali za dejanja, ki so pomembna za varstvo človeških življenj, varstvo lastnine, ali za storjeno dejanje, ki se ocenjuje kot prispevek k splošnim vrednotam človeka oziroma družbe.

Praviloma se podeli »priznanje Občine Šmartno pri Litiji« v največ treh primerih letno.

c) JUBILEJNO PRIZNANJE OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJI

Društvom v občini se podeljuje jubilejno priznanje Občine Šmartno pri Litiji za dolgoletno delo, prvič po 10 letih delovanja in nato po vsakih nadaljnjih 10 letih dela.

2. PREDLAGATELJI

Predlagatelji za občinska priznanja so lahko sledeči subjekti z območja občine Šmartno pri Litiji: fizične osebe, društva, zavodi, odbor krajevne skupnosti, delovna telesa občinskega sveta in politične stranke.

3. PREDLOG ZA PODELITEV

Predlog za podelitev priznanja mora biti posredovan v pisni obliki in mora vsebovati:

- ime in priimek oziroma naziv predlagatelja ter njegov naslov oziroma sedež,
- ime in priimek oziroma naziv predlaganega prejemnika priznanja,
- utemeljitev predloga.

Priporočljivo je, da predlog za podelitev priznanj Občine Šmartno pri Litiji oddate na obrazcu, ki je na voljo na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji https://smartno-litija.si/ (za občane/razpisi/javni razpisi in natečaji) ali v sprejemni pisarni Občine Šmartno pri Litiji.

4. NAČIN IN ROK ZA PREDLOŽITEV PREDLOGOV

Rok za oddajo predlogov z obrazložitvijo je do vključno 30. 6. 2026 do 00.00 (v primeru oddaje po pošti velja poštni žig).
Naslov za oddajo: Občina Šmartno pri Litiji, Komisija za mandanta vprašanja, volitve in imenovanja, Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji

Predloge z obrazložitvijo lahko pošljete po pošti ali jih v poslovnem času oddate osebno v tajništvu občinske uprave Občine Šmartno pri Litiji.

Na ovojnici mora biti napisano sledeče:

- polni naslov pošiljatelja,
- polni naslov prejemnika,
- pripis: »NE ODPIRAJ – PREDLOG ZA OBČINSKA PRIZNANJA«. Predlagamo uporabo priložene ovojnice.

5. OBJAVA JAVNEGA RAZPISA IN DODATNE INFORMACIJE

Javni razpis bo objavljen na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji (https://obcina.smartno.si/za-obcane/javni-razpisi-natecaji-narocila-drazbe-pozivi-in-namere/javni-razpisi-in-natecaji/), obvestilo o najavi javnega razpisa bo objavljeno v Krajevnih novicah v mesecu maju 2026.

Dodatne informacije v zvezi z javnim razpisom lahko zainteresirani pridobijo izključno preko elektronske pošte na naslov info@smartno-litija.si.

Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja bo na podlagi prispelih predlogov pripravila predlog nagrajencev in ga posredovala v sprejem Občinskemu svetu Občine Šmartno pri Litiji. Nagrade bodo podeljene na osrednji slovesnosti ob občinskem prazniku v mesecu novembru 2026.

Številka zadeve: 094-1/2026-2
Datum: 17. 4. 2026

Komisija za mandatna vprašanja,
volitve in imenovanja,
predsednica:
Veronika Jesenšek

JAVNI ZAVOD
BOGENŠPERK

S čistilnimi akcijami do bolj čistega okolja

Vprašanja postavil: dr. Jernej Kotar

Varovanje okolja je odgovornost vseh nas, vsak pa bi mu moral po svojih najboljših močeh posvečati potrebno skrb. Pogosto se radi pohvalimo, da živimo v čisti in urejeni državi, kar je nedvomno res, a vsak odpadek še vedno ne najde poti do smetnjaka in konča v naravi. Ker smo pred kratkim obeležili svetovni dan Zemlje, smo se v uredništvu odločili, da k pogovoru povabimo predstavnika pobude Vrečka na dan.

Za začetek se ponuja povsem logično vprašanje: kaj vas je spodbudilo, da ste se podali na pot čiščenja okolja, in kako je nastala pobuda Vrečka na dan, ki se je začela predstavljati tudi na družbenem omrežju Facebook, na katerem je bil ustvarjen istoimenski profil?

Pobuda Vrečka na dan izhaja iz preprostega načela, da so dejanja pomembnejša od posameznika, zato njen namen ni osebno izpostavljanje, temveč spodbujanje skupne skrbi za čistejše okolje. Trenutno pobuda deluje na ravni posameznika, vendar je njen cilj spodbuditi čim več ljudi, da se pridružijo in sčasoma postanejo del širšega gibanja.

Povod ni bil en sam dogodek, ampak vsakodnevni prizori odpadkov ob cestah, v gozdovih in ob poteh. Ko se to ponavlja, postane jasno, da je treba začeti. Pobuda je nastala kot odgovor na to – ne kot kritika, temveč kot zgled, da se da nekaj narediti takoj, brez čakanja.

V javnosti prevladuje prepričanje, da smo Slovenci okoljsko zelo ozaveščeni. A že bežen pogled na površine ob glavnih cestah zunaj naselij – v mislih imam predvsem cesto čez Bogenšperk – pokaže, da še vedno veliko posameznikov brez slabe vesti skozi okna avtomobilov odmetava pločevinke in druge odpadke. Kakšna so vaša opažanja glede tega?

Na splošno velja občutek, da je okolje pri nas dobro ohranjeno, kar v veliki meri drži. A ko se človek ustavi in pogleda ob robove cest, jarke ali gozdne poti, hitro opazi, da odpadki še vedno ostajajo stalnica. Najpogosteje gre za embalažo, plastenke, pločevinke in tudi večje kosovne odpadke.

Posebej problematične so pločevinke, ki jih ob košnji raztrgajo kmetijski stroji. Takšni ostri delci se lahko pomešajo s travo, ki konča kot krma, in s tem pridejo do živali. To predstavlja resno nevarnost za njihovo zdravje. Prav takšni primeri jasno pokažejo, da odpadki v naravi niso le estetski problem, ampak lahko povzročijo tudi konkretno škodo.

V zadnjem času pa se pobuda širi tudi na čiščenje potokov, kjer se pogosto skriva še več odpadkov, ki niso takoj vidni, a imajo velik vpliv na okolje.

Do zdaj ste očistili že kar nekaj cestnih odsekov in drugih območij. Kje je bilo stanje najslabše?

Kot najbolj problematični se kažejo odseki ob regionalnih cestah, gozdne poti in območja, kjer prihaja do odlaganja odpadkov iz vozil. Pogosto gre za lokacije, ki niso neposredno na očeh, zato tam odpadki ostajajo dlje časa. Prav ta »skrita« mesta so tista, kjer se sčasoma nabere največ odpadkov.

Morda nekoliko težko vprašanje, pa vendar: ali morda veste, koliko vreč odpadkov ste pobrali do zdaj?

V približno dveh mesecih je bilo zbranih 52 vreč odpadkov. 52 vreč v dveh mesecih ni uspeh, ampak opozorilo. Kaže na to, koliko odpadkov še vedno konča v naravi. Vsaka pobrana vrečka sicer pomeni korak v pravo smer, a hkrati odpira vprašanje, koliko jih še ostaja.

Kako imate urejen odvoz vreč z odpadki, ki jih označene pustite ob cesti?

Zbrane vreče se praviloma odložijo ob vidnih mestih, kjer jih lahko prevzamejo pristojne službe. Vreče ob cesti ostanejo največ dva do tri dni. Če jih v tem času ne odpeljejo pristojne službe, se poskrbi za odvoz v zbirni center. V večini primerov je za odvoz poskrbela pobuda Vrečka na dan.

Ali čistite le na območju občine Šmartno pri Litiji ali segate tudi prek občinskih meja?

Pobuda je nastala lokalno, vendar njeno sporočilo ni omejeno na eno območje. Ideja je preprosta, zato lahko zaživi kjerkoli. Se pa akcija že širi tudi v občino Litija in občino Ivančna Gorica, kar kaže, da ljudje prepoznavajo njen pomen in jo sprejemajo kot nekaj, kar lahko izvajajo tudi v svojem okolju.

Ali trase, kjer pobirate odpadke, izbirate sami ali vas nanje opozarjajo tudi domačini?

Lokacije se pogosto izberejo na podlagi opažanj na terenu, hkrati pa so dobrodošli tudi predlogi krajanov. Prav sodelovanje ljudi je tisto, kar daje pobudi dodatno vrednost, saj se s tem širita zavedanje in odgovornost do okolja.

Ali čistite le sami ali se vam pridruži še kdo?

Pobuda trenutno temelji predvsem na individualnem pristopu, vendar se občasno pridružijo tudi drugi. Cilj je, da se tak način razmišljanja postopoma razširi in da vedno več ljudi samoiniciativno prispeva svoj del.

Družbena omrežja imajo izjemen domet in lahko veliko pripomorejo k promociji idej. Kakšen je vaš motiv za nadaljevanje dela in kaj želite s svojimi dejanji doseči? Ali opažate, da ste v našem okolju na tem področju že naredili pozitiven premik?

Glavni namen pobude je preprost – spodbuditi ljudi k razmisleku in dejanjem. Ne gre za velike akcije, ampak za majhne, vsakodnevne korake, ki jih lahko naredi vsak.

Pozitivni premiki se kažejo predvsem v odzivih ljudi, v večji pozornosti do okolja in v tem, da se ideja širi. Že to, da nekdo pobere en odpadek več kot prej, pomeni spremembo.

V času najinega pogovora smo že dodobra zakorakali v pomlad, odvile so se tudi vsakoletne čistilne akcije. Ste že pripravili načrt območij, ki jih boste čistili v prihodnjih tednih in mesecih?

Načrt ostaja jasen – nadaljevati z dejanji in širiti idejo naprej. Ne gre za količino, temveč za vztrajnost in zgled, ki se širi od posameznika do posameznika.

Če danes začne eden, se jutri pridružijo trije, pojutrišnjem deset; prav v tem je bistvo pobude – da postane del vsakdanjega ravnanja, ne izjema.

Ob tem pa se odpira tudi pomembna priložnost za širše sporočilo. Ob letošnji kolesarski dirki po Sloveniji, ki bo junija potekala tudi skozi naše kraje na relaciji Litija–Novo mesto, razmišljamo o simbolni spremljevalni okoljski akciji ob trasi. S čiščenjem cest pred ali po prehodu kolesarske karavane bi želeli jasno opozoriti, da športni dogodki in čisto okolje sodijo skupaj.

Zaključek

Čisto okolje ni samoumevno, ampak je neposredna posledica naših dejanj – ali pa njihove odsotnosti. Pobuda Vrečka na dan ne temelji na besedah, ampak na konkretnih korakih.

To pomeni stopiti iz cone udobja. Ne iti mimo. Ne reči »Saj bo kdo drug«. Ampak se ustaviti in narediti tisto, kar je prav.

Vsak odpadek, ki ostane v naravi, je odločitev. Tako kot je odločitev tudi, da ga nekdo pobere.

Vprašanje ni, ali lahko kaj spremenimo. Vprašanje je, ali smo pripravljeni to tudi dejansko narediti.

Najlepša hvala za vaš čas. V imenu uredništva vam želim, da vam nikoli ne bi zmanjkalo motivacije za vaše delo, ki je za našo skupnost neprecenljivo.

Dogodki na Gimnaziji Litija

Avtorica članka: Gimnazija Litija

V četrtek, 16. aprila, smo se dijaki 3. letnika v kulturnem centru udeležili preventivnih delavnic Heroji furajo v pižamah v organizaciji Zavoda Vozim, katerih glavni namen je zmanjšanje števila voženj pod vplivom alkohola in zmanjšanje škodljivega pitja med mladimi.

Najprej so nas nagovorili sodelavci Zavoda Vozim, med drugimi tudi policistka in udeleženec v prometni nesreči, ki nam je zaupal svojo tragično zgodbo. V nadaljevanju programa smo se preizkusili v različnih hipotetičnih situacijah, ki so posnemale stanje pod vplivom psihoaktivnih snovi; najbolj nazoren se nam je zdel simulator vožnje pod vplivom alkohola.

Na koncu smo tudi dijaki sami predstavili nekaj idej za izboljšanje varnosti v prometu in zmanjšanje rabe alkohola ter jih predstavili vsem navzočim na teh izjemno poučnih delavnicah.
Inka Klinc Karničnik, 3. c

Dijaki 3. letnika Gimnazije Litija so pri predmetu ITS1 sodelovali **v projektu CanSat**, ki ga organizira ESERO Slovenija. Gre za mednarodno zasnovan izziv, pri katerem ekipe izdelajo mini satelit v velikosti pločevinke in padalo, ki med padanjem meri zahtevane podatke. Cilj projekta je praktično spoznavanje vesoljskih tehnologij, elektronike, programiranja in timskega dela.

Ekipa OrbitOps (Zal Zavrl Petrušič, Jurij Celestina, Jaka Božič, Anže Hojnik in Jaka Grbec) je v okviru svojega projekta razvila tudi zahtevno sekundarno misijo: snemanje poleta s pomočjo FPV-kamere in hkrati merjenje koncentracij nevarnih plinov. S temi podatki bi lahko iskali vzroke večjih koncentracij CO_2 in drugih plinov v okolju.

Državno tekmovanje CanSat je potekalo 17. in 18. aprila 2026 na vojaškem vadišču Poček v Postojni. Na dogodku so ekipe iz različnih šol svoje satelite izstrelile z raketami, nato pa spremljale njihovo padanje, preverjale uspešnost delovanja sistemov (senzorjev, GPS-a in radijske povezave) ter zbirale podatke, ki so jih naslednji dan predstavljale pred komisijo.

Naši dijaki so svoja padala in satelite pred tekmovanjem tudi testirali s pomočjo gasilskega društva Litija. Zahvaljujemo se PGD Litija za pomoč pri testiranju padala in ogrodja, ekipi OrbitOps pa čestitamo za predano delo, inovativnost in uspešno soočanje z izzivi. Mentorici: Erna Jurca Batagelj in Mateja Ivančič

V torek, 21. aprila, smo pevci Mešanega mladinskega pevskega zbora Gimnazije Litija priredili **koncert z naslovom *Od meniha do mikrofona***. Na njem smo številno občinstvo popeljali skozi glasbeno zgodovino od gregorijanskih koralov, renesanse in klasicizma do sodobnih uspešnic. Po odpetem programu so se na odru predstavili še naši gostje, pevci Mladinskega pevskega zbora Šolskega centra Celje. Zapeli so tri slovenske skladbe, zatem pa sta se oba zbora združila še v skupni pesmi.

Mešani pevski zbor Gimnazije Litija ima dolgoletno tradicijo. Ustanovila in deset let vodila ga je mednarodno priznana dirigentka Helena Fojkar Zupančič, ustanoviteljica pevske gimnazijade, ki povezuje slovenske gimnazijske zbore. Trenutno naš gimnazijski zbor vodi mlada in že priznana slovenska dirigentka Klara Maljuga.

Po vseh prejetih pohvalah in spodbudah pevci z zborovodkinjo že načrtujemo nadaljnje pevske podvige in nastope, na katere ste vedno prijazno vabljeni.
Jaka Božič, 3. c

Kliše

Avtorica članka: Živa Bučar

Marca smo na Klišeju z nočnim sankanjem na Krvavcu poskusili izkoristiti ves sneg, ki se je še obdržal. Sprva smo uživali v večernem soncu, nato pa v hitrem šviganju po belih strminah.

27. marca se je na Klišeju odvijal redni zbor članov, na katerem smo skupaj pregledali delovanje kluba v letu 2025 in se ob tem tudi prijetno podružili.

Aprila je končno napočil čas za praznovanje Klišejevega rojstnega dne – zadnjega pred našim velikim 30. jubilejem prihodnje leto. Zabava je potekala na domačiji Paternoster, kjer smo se dobro najedli in se pomerili v tekmovanju v beerpongu.

Vse študente z veseljem vabimo, da nas obiščete na naši stojnici na Škisovi tržnici 7. maja na Kardeljevi ploščadi!

Vse informacije o naših projektih, dogodkih in priložnostih za sodelovanje lahko najdete na naši Facebook strani (https://www.facebook.com/klise.klub/) ali na naši spletni strani. Dijake in študente, ki bi želeli soustvarjati dogodke v lokalnem okolju, vabimo, da stopijo v stik z nami in postanejo del naše ekipe.

Komaj čakamo na nova skupna doživetja!

Vaš Kliše

Pomladna prireditev za starše na Podružnični šoli Štangarske Poljane

Avtorica članka: Petra Ivanušič, vodja PŠ Štangarske Poljane

V torek, 21. aprila 2026, smo učenci in učiteljice Podružnične šole Štangarske Poljane pripravili pomladno prireditev za starše, stare starše in druge obiskovalce. Dogodek je potekal v kulturnem domu v Veliki Štangi, kjer so učenci navdušili s pestrim kulturnim programom.

Rdeča nit prireditve je bila zgodba o najstnici, ki obišče babico in dedka na podeželju, pri čemer se je skozi pripoved prepletalo življenje nekoč in danes. Učenci so s svojimi nastopi prikazali, kako se tradicija in sodobnost lahko lepo dopolnjujeta. Občinstvo je spremljalo ljudske in moderne plese, poslušalo ljudske pesmi, se nasmehnilo ob kratkih igricah ter uživalo v deklamacijah, ki so jih

učenci izvedli z veliko zagnanosti in poguma. Za zaključek so učenci skupaj s starši zapeli še venček ljudskih pesmi, kar je ustvarilo posebno, domače in povezovalno vzdušje.

Iskrena hvala vsem staršem, ki so si vzeli čas in prišli podpret svoje otroke in njihove učiteljice. Posebna zahvala gre ravnatelju, gospodu Tomažu Rozini, za njegove spodbudne besede ob zaključku prireditve.

Za izposojo dvorane se iskreno zahvaljujemo KŠD Velika Štanga in njihovemu predstavniku Blažu Marnu, ki nam je omogočil, da smo lahko dogodek izvedli v prijetnem in domačem okolju.

Šola ponoči? Da, prosim

Avtorica članka: Maja Kirm, šolska knjižničarka

Iz petka na soboto je na naši šoli potekala noč, ki je bila vse prej kot običajna. Ko so se vrata zvečer zaprla, se je začela prava dogodivščina. 50 učencev in učiteljic je skupaj ustvarilo zgodbo, ki je ne bomo zlahka pozabili.

Ob letošnjih obletnicah smo posegli po delih Dragotina Ketteja in Srečka Kosovela, čigar dela so bila letošnja rdeča nit večera. Po branju je sledila ustvarjalnost. Izpod pridnih rok so nastajali obeski, domiselni ovitki za telefone, punčke iz cunj, magnetki iz skrčljive folije in zanimivi obrazi v duhu konstruktivizma. Vsak kotiček šole je zaživel na svoj način.

Ko se je večer prevesil v noč, smo se podali na pohod z lučkami, ki je šoli in njeni okolici dal prav posebno, skoraj skrivnostno podobo. Po večerji smo se umirili ob meditaciji z učiteljico Edino, nato pa se zavili v spalne vreče in brali pod lučko – kot v najlepših otroških zgodbah.

In ker dobre družbe ne zmanjka kar tako, se je večer nadaljeval v sproščenem klepetu, ki je trajal pozno v noč.

Zjutraj nas je pričakal zajtrk in nekoliko zaspani, a nasmejani obrazi. Domov smo odšli bogatejši za novo izkušnjo, polno smeha, besed in lepih trenutkov.

Takšna noč ni le Noč knjige, je noč, ko šola postane zgodba.

Športni dan – pohod po krožni poti na GEOSS

Avtorica članka: Jerneja Fortuna

Učenci 5. razreda smo se na veliki petek podali na prijeten in poučen športni dan na Vače. Najprej smo obiskali vaško cerkev, kjer nam je župnik prijazno razkazal znameniti božji grob in nam povedal nekaj zanimivosti o njegovi zgodovini.

Od cerkve smo pot nadaljevali peš proti Kleniku do znamenite situle, nato pa proti Slemšku. Pri cerkvi na Slemšku smo si vzeli čas za malico in krajši počitek. Z zbranimi močmi smo pohod nadaljevali vse do GEOSS-a, kjer smo naš športni dan zaključili.

Dan je minil v prijetnem vzdušju, ob gibanju v naravi, spoznavanju kulturne dediščine in prijetnem druženju.

FESTIVAL BOGENŠPERK

Letošnji dvanajsti Festival Bogenšperk ima najbogatejši program do zdaj. V Šmartnem in na gradu se bo od maja do septembra odvilo kar 26 dogodkov s področij izbrane kulture, kulinarike in odlične glasbe. Festival 29. maja odpira legendarni Pero Lovšin, za njim pa se bodo na gradu Bogenšperk zvrstila imena izvajalcev, kot so Ansambel Saša Avsenika, Žan Serčič, Mi2, Flirrt, Crvena jabuka in Leopold I. Poleg popularne zabavne glasbe bo grajski ambient v posebno atmosfero odela etno-folk glasba zasedbe Noreia in dva koncerta klasične glasbe - Perspektive klavirskega opusa skladatelja Janeza Matičiča v izvedbi pianistk Lovorke Nemeš Dular in Jasmine Trajcheske ter koncert Utrip Buenos Airesa v izvedbi ansambla Glasba mladih z dirigentom Samom Vidicem iz Šmartna pri Litiji.

Kar nekaj festivalskih dogodkov se bo odvilo v sodelovanju z domačimi zavodi in društvi, med njimi Pek za en dan (z Vrtcem Ciciban in Društvom upokojencev Šmartno pri Litiji), Grajske počitnice, gledališka predstava S kod s pa ti doma? in Valvasorjev pohod.

Tako kot vsako leto pa pomembno noto festivalu dodajajo tudi lepo obiskani kulinarični dogodki. V petek, 12. junija, ste vabljeni na Okuse z gradu. Letos bo poleg domačih dobrot na stojnicah prisotna tudi pesem. Moška vokalna skupina Lipa z gosti Voice Movers bo druženje obogatila s koncertom zimzelenih slovenskih in dalmatinskih pesmi. Tudi za Okuse z gradu na kvadrat že zbiramo prijave, pričakujemo pa vas tudi na odmevnem kulinaričnem dogodku Šmartno kuha.

Prisrčno vabljeni, da užijete prihajajoče poletje s Festivalom Bogenšperk.

Nagradna igra

Z nekaj sreče do vstopnice

Skrbno preberite program XII. Festivala Bogenšperk in izpišite 5 dogodkov, ki jih letos ne bi želeli zamuditi. Najkasneje do 28. maja 2026 nam pošljite svoj izbor na e-naslov: info@bogensperk.si (Zadeva: *nagradna igra – Krajevne novice*) ali na poštni naslov: Javni zavod Bogenšperk, Staretov trg 25, 1275 Šmartno pri Litiji. Dodajte svoje ime in e-naslov ali telefonsko številko in sodelovali boste v žrebu za naključno izbrane vstopnice. Izžrebali bomo 5 nagrajencev in jih objavili v naslednjih Krajevnih novicah.

S sodelovanjem v nagradni igri se strinjate s pogoji o varovanju osebnih podatkov, ki so objavljeni na: https://bogensperk.si/varstvo-osebnih-podatkov/.

FESTIVAL BOGENŠPERK

UŽIJ POLETJE

Več info:
29. 5.- 20. 9. 2026

29. maj	**Pero Lovšin, koncert**
2. junij	Pek za en dan z Vrtcem Ciciban in Društvom upokojencev Šmartno pri Litiji, medgeneracijski dogodek
5. junij	Noreia, grajski koncert
12. junij	**Okusi z gradu in koncert moške vokalne skupine Lipa z gosti**
14. junij	HillClimb, avtomobilistični dogodek
17. junij	Otvoritev likovne razstave Typos
19. junij	**Sloveniji za rojstni dan s koncertom The Golden Dixie Boys**
24. junij	**Ansambel Saša Avsenika, koncert**
26. junij	Žan Serčič, koncert
3. julij	Mi2 Natur, koncert
10. julij	Naj življenje pesni sleherni moj dan, koncert Gala Gjurina
17. julij	**S' kod s' pa ti doma?, predstava Društva ZaTeater**
22. julij	Ob 100. obletnici rojstva Janeza Matičiča, koncert klasične glasbe
24. in 31. julij	**Piknik kino**
3.-7. avgust	Grajske počitnice
19. avgust	**Utrip Buenos Airesa, koncert klasične glasbe**
20. avgust	Otvoritev likovne razstave Fragmenti
21. avgust	Flirrt, koncert
22. avgust	**Šmartno kuha**
23. avgust	**Prifarci & Tinkara Kovač, koncert**
27. avgust	**Okusi z gradu 2**
28. avgust	**Crvena jabuka, koncert**
11. september	**Leopold I., koncert**
19. september	**Valvasorjev pohod**
20. september	**Nedeljsko popoldne pri Valvasorju, koncert Komornega zbora Valvasor**

vstopnice: TIC ŠMARTNO I GRAD BOGENŠPERK I EVENTIM

JAVNI ZAVOD BOGENŠPERK grad: 01 89 87 664, TIC Šmartno: 08 20 06 168 info@bogensperk.si

Mačja svoboda ali človeška neodgovornost?

Avtorica članka: Aleksandra Krnc

V zadnjem času se na območju Litije in Šmartnega pri Litiji vse pogosteje soočamo z zaskrbljujočim stanjem na področju skrbi za živali, predvsem mačk. Gre za problem, ki ni več le stvar posameznikov ali društev, temveč odsev odnosa celotne skupnosti do živih bitij, ki si sama ne morejo pomagati.

Na ulicah, dvoriščih, ob robovih naselij in celo v bolj odmaknjenih delih obeh občin je vse več zapuščenih, bolnih, poškodovanih in lačnih mačk. Številne med njimi so potomci nekoč lastniških živali, ki so bile zaradi neodgovornega ravnanja ljudi prepuščene same sebi. Ključni problem ostaja nenadzorovano razmnoževanje, ki bi ga bilo mogoče učinkovito omejiti s pravočasnimi kastracijami in sterilizacijami.

Zaskrbljujoče je, da kljub dostopnosti informacij in možnosti pomoči še vedno prevladujejo neosveščenost, neznanje in nerazgledanost glede osnovnih potreb živali. Mačke niso »samostojna bitja, ki se znajdejo sama«, kot pogosto slišimo. Takšno razmišljanje se pogosto dopolnjuje z zmotnim pojmovanjem tako imenovane mačje »svobode«, ki jo nekateri radi poudarjajo – češ da mačkam pripada prosto gibanje po vaseh, da se bodo že znašle in da bo narava sama poskrbela, da bo vse tako, kot mora biti. V resnici pa takšno razmišljanje vodi v zanemarjanje, trpljenje, nenadzorovano razmnoževanje in širjenje bolezni, kar dolgoročno poslabšuje stanje tako za živali kot za okolje.

Posebej problematični so nekateri deli obeh občin, kjer se število prostoživečih mačk hitro povečuje, a hkrati primanjkuje pripravljenosti za ukrepanje. Namesto sodelovanja in pomoči smo pogosto priča ignoranci, celo aktivnemu zavračanju odgovornosti. Še več – pojavljajo se primeri, ko ljudje zavestno odklanjajo pomoč poškodovanim ali bolnim živalim, kar ni le moralno sporno, temveč tudi nesprejemljivo z vidika osnovne človečnosti.

Pri tem ne gre prezreti vloge društev za zaščito živali in številnih prostovoljcev, ki na tem področju delujemo pogosto neopazno, a izjemno predano. Posamezniki vsakodnevno rešujemo živali, organiziramo veterinarsko oskrbo, izvajamo sterilizacije in kastracije ter skrbimo za osveščanje javnosti. Vendar naše delo ne more nadomestiti odgovornosti celotne skupnosti. Brez sodelovanja občanov, podpore okolja in večjega razumevanja problema ostajajo naši napori omejeni. Prostovoljci ne moremo in ne smemo biti edini, ki nosimo breme posledic splošne brezbrižnosti.

Žal se v zadnjem mesecu znova soočamo s pretresljivimi primeri, ki jasno kažejo razsežnost problema: hudo poškodovane mačke po prometnih nesrečah, ki so bile dneve prepuščene bolečinam brez pomoči, izčrpane in sestradane samice z legli mladičev, bolne živali z nezdravljenimi okužbami in ranami, ki bi jih bilo mogoče pravočasno oskrbeti. Vsak tak primer ne pomeni le moralnega opomina, temveč tudi velik finančni zalogaj, saj zdravljenje, operacije in osnovna veterinarska oskrba predstavljajo visoke stroške, ki jih prostovoljci in društva sami težko nosimo.

Ob tem se upravičeno poraja zgroženost nad odnosom nekaterih posameznikov, ki problem raje prezrejo ali ga zanikajo, kot da bi prispevali k njegovi rešitvi. Takšna drža ne škoduje le živalim, temveč tudi skupnosti kot celoti, saj ustvarja okolje brezbrižnosti in neodgovornosti.

Pomembno je poudariti: odgovornost ni le na plečih društev ali redkih posameznikov, ki se trudimo pomagati. Odgovorni smo vsi občani. Vsak, ki opazi žival v stiski, ima možnost ukrepati – bodisi z obvestilom pristojnim službam, pomočjo pri oskrbi ali podporo programom sterilizacije in kastracije. Prav tako je dolžnost lastnikov, da za svoje živali ustrezno skrbijo in preprečujejo njihovo nenadzorovano razmnoževanje.

Zato vas iskreno in prijazno vabimo, da podprete naša prizadevanja. Vsak prispevek, ne glede na višino, pomeni konkretno pomoč živalim v stiski – pomeni zdravljenje, hrano, zavetje in novo priložnost za življenje. **Svoj prispevek lahko nakažete na naš TRR: SI56 0284 3026 6236 565**.

Če želimo dolgoročno izboljšati stanje, potrebujemo več kot le občasne akcije – potrebujemo spremembo miselnosti. Potrebujemo več znanja, več razumevanja in predvsem več sočutja. Živali niso problem, ki ga lahko ignoriramo. So del našega okolja in naša skupna odgovornost.

Čas je, da kot skupnost stopimo skupaj in jasno pokažemo, da nam ni vseeno. Ne zaradi pravil ali predpisov, temveč zaradi osnovne etike in odnosa do življenja.

Rožica, nasmeh in toplina: prostovoljci razveselili ob dnevu žena

Avtor članka: Zavod Sopotniki

V enoti Litija - Šmartno pri Litiji, kjer prostovoljci vsakodnevno skrbijo za prevoze starejših občank in občanov na različne opravke, smo v mesecu marcu pripravili prav poseben dogodek.

Ob mednarodnem dnevu žena 8. marca smo naše uporabnice obdarili z majhnimi pozornostmi, ki so jim polepšale dan. Prostovoljci so rožice predali osebno, ob tem pa si vzeli čas za prijazen pogovor in jim namenili dodatno toplino in pozornost.

Odzivi so bili izjemno ganljivi – od iskrenih nasmehov do hvaležnih besed. Mnoge uporabnice so poudarile, da jim takšne geste veliko pomenijo, saj se ob tem počutijo videne, cenjene in povezane z ljudmi, ki jim pomagajo v vsakdanjem življenju.

Poseben trenutek je ustvaril tudi koordinator Peter Repovš, ki je rožico podaril prostovoljki Jožici Hostnik kot zahvalo za njeno srč-

nost, čas in trud, ki ga nesebično vlaga v pomoč starejšim. Ta simbolična gesta je lepo poudarila, kako dragoceni so tudi prostovoljci za našo skupnost.

Dogodek je znova pokazal, kako pomembno vlogo imajo prostovoljci v življenju starejših. Njihova pomoč namreč ni zgolj prevoz, temveč tudi družba, podpora, občutek varnosti in človeška bližina – vrednote, ki so v današnjem času še posebej dragocene.

Veseli smo, da smo lahko skupaj ustvarili prijetno vzdušje in drobne, a iskrene trenutke sreče, ki bodo našim uporabnicam še dolgo ostali v lepem spominu.

KUD Vajkard

Avtorica članka: Bernarda Smrekar

Smeh, ki odpira srca: KUD Vajkard z dobrodelno predstavo zbral 2.000 EUR.

V soboto, 7. marca 2026, je dvorana v Šmartnem pri Litiji pokala po šivih – ne le zaradi salve smeha, ki ga je sprožila komedija *Minister, ljubica & truplo*, temveč tudi zaradi izjemne solidarnosti naših občanov in obiskovalcev. Člani KUD Vajkard smo stopili na oder z enim samim ciljem: da s kulturo pomagamo tistim, ki pomoč najbolj potrebujejo.

Komedija zmešnjav, ki v svojem jedru nosi humorne zaplete, je tokrat dobila povsem novo, plemenito globino. Igralci smo uživali v vašem smehu, saj smo vedeli, da vsaka prodana vstopnica pomeni korak bližje k uresničitvi našega dobrodelnega načrta.

V KUD Vajkard smo se odločili, da v celoti združimo sredstva dveh pomembnih dogodkov. Celoten izkupiček od prodanih kart za predstavo, ki se je odvila 7. marca, smo dodali k honorarju, ki smo ga prejeli s strani Občine Šmartno pri Litiji za uprizoritev predstave ob kulturnem prazniku, 8. februarja 2026.

Z neizmernim ponosom in hvaležnostjo sporočamo, da smo s skupnimi močmi zbrali 2.000 EUR, ki smo jih namenili v dobrodelne namene. 1.000 EUR smo namenili šolskemu skladu OŠ Šmartno pri Litiji, s čimer bomo pomagali otrokom iz socialno šibkejših družin pri dostopu do šolskih in obšolskih dejavnosti. 1.000 EUR pa smo namenili Društvu Vilijem Julijan, ki nudi neprecenljivo podporo in pomoč otrokom z redkimi boleznimi ter njihovim družinam.

Ta uspeh ni le naš, ampak je rezultat skupnosti, ki zna stopiti skupaj. Iskreno se zahvaljujemo Občini Šmartno pri Litiji za podporo ob kulturnem prazniku, ki je postavila temelje za to donacijo.

Največja hvala pa gre vam, dragi gledalci. Hvala, ker ste napolnili dvorano, hvala za vašo energijo in hvala, ker ste s svojo prisotnostjo podprli našo vizijo. Brez vaše podpore in vašega prispevka takšna dobrodelnost ne bi bila mogoča. Dokazali smo, da lahko s kulturo, s smehom in dobro voljo premikamo gore in rišemo nasmehe na obrazu tistih, ki to najbolj potrebujejo.

Hvala, ker ste nam omogočili, da smo lahko bili dobrodelni.

Vaš KUD Vajkard

Odličnost, ki jo gradimo skupaj

Avtorica članka: Veronika Kočevar, socialna animatorka

V letu, ko naš dom praznuje 80 let, z veseljem izpostavljamo vrednote, ki nas povezujejo. Med njimi ima posebno mesto odličnost, ne kot nekaj nedosegljivega, ampak kot nekaj, kar nastaja v drobnih, vsakdanjih trenutkih.

Odličnost pomeni, da se učimo drug od drugega, da znanje kroži med zaposlenimi in stanovalci, med izkušnjami in radovednostjo. Vsak prinese svoj delček in skupaj ustvarjamo nekaj več. Stanovalci so se tako z zanimanjem podali v svet e-bralnikov in odkrivali nove načine branja, hkrati pa spoznavali tudi blagodejne učinke aromaterapije in se naučili izdelave različnih mazil. Stanovalke pa so svoje dragoceno znanje peke potic z veseljem prenesle na nas zaposlene z vsemi tistimi malimi skrivnostmi, ki jih ne najdemo v receptih, ampak se prenašajo z ustnim izročilom.

Tudi zaposleni se nenehno izobražujemo, rastemo in iščemo nove poti, kako najti ustrezne načine, s katerimi bi omogočili stanovalcem lepše in bolj kakovostno življenje. Zavedamo se, da samo znanje ni dovolj, pomembni so človeški odnosi. Verjamemo, da se odličnost skriva prav tam, v pripravljenosti, da prisluhnemo, se učimo in drug drugega bogatimo.

In prav zato naš dom ni le prostor bivanja, ampak prostor, kjer lahko skupaj rastemo.

Pomladna nastopa MePZ Zvon

Avtorica članka: Katarina Kragelj

Dve sredi v aprilu, 1. in 8. aprila, smo z veseljem popestrili popoldneva oskrbovancem in zaposlenim v Domu Tisje v Črnem Potoku in Litiji. Oba nastopa sta bila tudi za nas, pevke in pevce, posebno doživetje, saj smo prvič nastopili pod vodstvom zborovodje Jožeta Vidica, baritonista in prvaka Slovenskega narodnega gledališča Opera in balet Ljubljana.

Naš zborovodja je izbral pesmi, ki so naše, slovenske, in zato za uho vsem prijetne. Zvenele so miloglasno, za kar je poskrbel tudi harmonikar Dušan Kotar, ki nas je spremljal pri nekaterih skladbah. Prisluhnili smo veznemu tekstu o pomladi, življenju, soncu in ljubezni.

V obeh domovih smo pozdravili tudi našo nekdanjo pevko in dva pevca. Takšna srečanja so ganljiva. Dolga leta smo prepevali skupaj, hodili na nastope, izlete, pevske vikende, skupaj praznovali in premagovali težave. Se zavedamo, kako hitro mine čas?!

Naš zbor tudi letošnjo pomlad čaka še nekaj nastopov, in sicer 25. Zvonarijada, revija pevskih zborov na Polšniku in seveda zaključek sezone, ki je za nas poseben. Verjamemo, da nam bo uspelo, saj pridno vadimo, naš zborovodja pa nam s svojim optimizmom, dobro voljo, vztrajnostjo in strokovnostjo popestri prav vsako pevsko vajo.

Tla pod nogami: skupaj z uporabniki soustvarjamo zeleno zgodbo na kmetiji

Avtorica članka: Urška Ostrožnik, mentorica VDC Zasavje, enota Litija

Projekt Tla pod nogami, ki je sofinanciran s strani Evropske unije v okviru programa Evropskega sklada za regionalni razvoj, se je začel februarja in še vedno poteka. Uporabniki VDC Zasavje, enote Litija skupaj z mentorji aktivno sodelujemo pri vrtnarskih dejavnostih in ob zaključku, na začetku poletja pričakujemo tudi prve sadove svojega dela.

Uporabniki in njihovi mentorji iz VDC Zasavje, enote Litija smo februarja vstopili v projekt Tla pod nogami, ki ga organizira Društvo Lojtra. Že od samega začetka skupaj sodelujemo pri različnih vrtnarskih opravilih, s katerimi postopoma ustvarjamo svojo zeleno zgodbo in pridobivamo dragocene izkušnje dela z zemljo in naravo. V projekt sta vključeni tudi Tina in Janja, pridružuje pa se nam še

evropski prostovoljec iz Francije. Z njimi se uporabniki redno družijo, kar dodatno bogati naše skupne aktivnosti in krepi socialno povezanost. Projekt se nadaljuje z rednimi tedenskimi obiski kmetije v Cirkušah in z delom v enoti Litija. Skupaj najprej skrbno negujemo sadike, ki jih nato presadimo v rastlinjak, kjer jih redno zalivamo in spremljamo njihov razvoj. Del sadik presadimo tudi v visoko gredo pri enoti, kjer lahko vsak dan opazujemo celoten proces rasti – od semena do pridelka.

Vsak teden se s kombijem odpravimo na kmetijo, kjer skupaj urejamo vrt in rastlinjak. Poleg rednega zalivanja uredimo tudi jagode in oplevemo zelišča, kot sta meta in melisa. Poseben del našega dela predstavlja tudi oblikovanje spiralnega zeliščnega vrta iz kamna, ki daje prostoru posebno estetsko in funkcionalno vrednost. Ena izmed posebnosti vrta je naravna ovčja zastirka, ki pomaga ohranjati vlago in prispeva k naravni rodovitnosti tal. Pri delu uporabljamo čim bolj naravne materiale in sledimo načelom trajnostnega vrtnarjenja. Iz vej, ki jih naberemo v bližnjem gozdu, oblikujemo ograjo, pograbljeno travo uporabimo kot zastirko, na grede pa dodajamo listje in kozji gnoj. S tem bogatimo zemljo in spodbujamo naravne procese v vrtu. Prekopavamo zemljo, dodajamo okrasno kamenje ter skupaj oblikujemo nove zasaditvene površine. Naše delo na kmetiji poteka v sproščenem in prijetnem vzdušju. Obiski se pogosto začnejo ob skodelici kave ali domačega čaja, nato pa se skupaj lotimo vrtnarskih opravil. Uporabniki in mentorji dopoldneve preživljamo aktivno, v naravi, obdani z lepimi razgledi na okoliške hribe, kar daje projektu še dodatno vrednost. Srečanja so tudi priložnost za učenje jezikov – skupaj vadimo angleški jezik, evropskega prostovoljca pa učimo osnov slovenskega jezika, kar naše druženje še dodatno popestri in nas poveže. Projekt se nadaljuje vse do začetka poletja, ko bomo skupaj spremljali rast rastlin in na koncu z veseljem pobirali ter občudovali sadove našega skupnega dela.

Pester začetek leta za MDI Litija - Šmartno – leto se je začelo zelo delovno

Avtor članka: MDI Litija - Šmartno

7. marca 2026 smo bili organizatorji območnega tekmovanja v streljanju, izvajalec tekmovanja pa je bilo Strelsko društvo Šmartno - Litija. Sodelovalo je 46 strelcev in strelk iz desetih občin, večina je tekmovala v nacionalnem razredu s serijsko zračno puško, nekaj pa tudi s standard puško in pištolo. Poleg NAC razreda (streljanje stoje) smo imeli tudi strelce v SH1 in SH2 razredu (streljanje sede, z naslonom ali brez).

Naši tekmovalci so bili: Brigita Rozina, ki je tekmovala v NAC razredu s standard puško in NAC razredu s serijsko puško. Uroš Kneževič je tekmoval v SH1 razredu s standardno puško in NAC razredu s pištolo. Oba sta se v obeh razredih uvrstila na državno prvenstvo. Ana Mohar in Jože Ponebšek sta tekmovala v SH2 razredu, tudi onadva sta dosegla normo za uvrstitev na državno prvenstvo. Sodelovali so še Tonček Ribič, Gorazd Parkelj in Milan Pribanič.

V torek, 24. marca 2026, smo uspešno izvedli zbor našega društva invalidov. Predstavili smo naše delo v letu 2025. Soglasno so bili tudi potrjeni načrti, ki ji imamo za leto 2026.

Priznanje invalidskemu podjetju Zeleni inval

Invalidsko podjetje Zeleni inval, ki ga je ustanovilo Medobčinsko društvo invalidov Litija - Šmartno, skrbno opravlja dolžnosti na področju urejanja okolja. To potrjuje tudi priznanje Turističnega društva Litija, ki ga je že četrto leto zapored podelilo Zelenemu invalu.

Priznanje marljivim delavkam in delavcem predstavlja moralno spodbudo za ves vloženi trud. Veseli so in se zanj zahvaljujejo Turističnemu društvu Litija in vsem tistim občanom, ki se odgovorno obnašajo in priznavajo, da je naša Litija s cvetočimi koriti na nadvozu in mostu čez reko Savo prijaznejša in lepša za nas vse.

Obisk oskrbovancev

Tradicionalno smo pred veliko nočjo obiskali oskrbovance obeh domov, Doma Tisje in Šmelc v Litiji. Pripravili smo jim simbolična darilca. Kot vedno so nas bili oskrbovanci veseli. Zaposleni so nam izkazali dobrodošlico in posebno pozornost.

Spomladanska ekskurzija

Pot nas je tokrat peljala proti Primorski. Zaradi velikega navdušenja smo iz Litije krenili kar dvakrat, in sicer 9. in 16. aprila 2026. Pot nas je vodila preko Ljubljane do prve postaje v Trstu. Z vodičem smo si ogledali staro mestno jedro in obujali spomine na nekdanji Ponte Rosso, si privoščili kavico in kratek ogled trgovin v središču mesta. Pot smo nadaljevali do gradu Miramar. Uživali smo ob čudovitem vremenu in izkoristili izjemno razgledno točko. Grad oziroma dvorec leži na rtu Grljan, ki je približno 6 km oddaljen od Trsta. Nadaljevali smo z obiskom Nove Gorice in bližnjega frančiškanskega samostana Kostanjevica. Samostan je najbolj znan po ohranjeni grobnici francoske kraljeve rodbine Burbonov. Polni vtisov smo napolnili še želodčke in se v poznih urah vrnili v Litijo.

Opomnik o nekaterih tekočih dejavnostih društva:

- torek od 9.30 do 10.30 rekreativna vadba v novem domu društva,
- četrtek od 9.30 dalje, od oktobra do maja, ustvarjalne delavnice v prostorih društva,
- vsako sredo od 16.00 do 17.00 skupaj z društvom diabetikov vadba v bazenu v Šmartnem,
- četrtek – klekljanje od 16.30 do 19.00 v novem domu društva,
- četrtek – pohodi v sodelovanju z društvom diabetikov.

Vadbe športnih sekcij

Strelstvo: četrtek od 16.00 do 17.30 na strelišču v Šmartnem

Balinanje: od ponedeljka do petka od 16.00 dalje na balinišču društva, v zimskih mesecih pa ob istem času prstomet v novem domu društva

Šah: urnik vadbe po dogovoru z udeleženci v novem domu društva

Kegljanje: sreda in petek od 8.00 do 9.00

Pikado: torek med 11.00 in 12.00 v novem domu društva

Namizni tenis: sredo in petek od 16.00 do 19.00 v novem domu društva

Urniki se bodo tekom leta prilagajali uporabnikom dejavnosti.

Podrobnejše informacije o drugih dejavnostih (izletih, srečanjih, letovanjih, koriščenju kapacitet itd.) bodo objavljene v obvestilih, ki jih prejemajo vsi člani.

DU Šmartno pri Litiji

DAN ZA SPREMEMBE – DAJTE NAM MIR

»Dajte nam mir« – slogan letošnje akcije Dan za spremembe, ne pomeni »pustite nas pri miru«, temveč je s tem sloganom poudarjeno, da so vse prostovoljske akcije v svoji biti miroljubne in solidarne ter svojo energijo usmerjajo v sobivanje in stran od konfliktov.

S sloganom vabimo vse, da združeni v veliko prostovoljsko družino želimo, soustvarjamo, navsezadnje zahtevamo in začutimo mir.

Lep sobotni dan je bil enajsti april in kako bi ga lahko lepše izkoristili, kot da smo se odpravili na obisk v dom starejših »Šmelc« v Litiji. Da, prav ste prebrali, le v dom Šmelc, vsako leto smo obiskali oba domova, letos pa nam jo je zagodla »viroza« in v Domu Tisje nas niso mogli sprejeti. Pri tem vsakoletnem obisku v sklopu Dneva za spremembe sodelujemo društva upokojencev iz občin Litija in Šmartno pri Litiji, v katerih imamo aktiven program Starejši za starejše, kar smo letos v kulturnem programu, ki ga je pripravljalo Društvo upokojencev Šmartno, vodila pa njihova predsednica Milena Mrzel, nekako pozabili poudariti. V goste so povabili Folklorno skupino Javorje in harmonikarja Anjo Bregar ter Luko Tomažina. Program je bil poskočen, domač, tako rekoč na kožo pisan uporabnikom. Nekateri so z nastopajočimi zapeli, skoraj vsi so vneto ploskali ob zaključku vsake točke, pa tudi vmes, lepo po taktih. Tako, da je posebna ura razgibavanja za ta dan verjetno lahko odpadla. No, nekaterim pa so ob lepih domačih napevih in izbranih plesih pritekle po licih solze; trdili so, da so to solze sreče, vendar samo oni vedo, kaj se jim je podilo po mislih ob spremljanju programa. Gospa Milena jim je ob koncu ponudila »glasbene želje« in kaj mislite, da so izbrali. Seveda: Čebelice, Mi se imamo radi, Golico itd. Da, najlepše se je vrniti v tiste mlade, lepe dni.

Prostovoljke iz društev Litija (Dole pri Litiji), Šmartno in Gabrovka smo se znova izkazale, pripravile smo domača peciva, ki smo jih lahko oddali osebju obeh domov, in zagotovili so, da se bodo z njimi sladkali prav vsi uporabniki.

In za konec še obljuba – leto bo hitro naokoli in v aprilu prihodnje leto se znova srečamo.

Hvala vsem uporabnikom doma, znanim in neznanim, z vsemi je bilo lepo poklepetati. Hvala nastopajočim in prostovoljcem iz vseh društev za prisotnost na prireditvi, za peko peciva in za vse empatije, ki jih gojimo do tistih, ki zmorejo nekoliko manj od nas. Hvala! Ne vemo, kdaj se zgodi tisti usodni korak in bomo mi na oni strani. Velika hvala pa seveda velja osebju obeh domov, ki vsako leto prisluhne naši prošnji in nam omogoči ta nepozaben obisk.

Helena Perko

IZLET DRUŠTVA UPOKOJENCEV V PIRAN

Ko so se po zimskih mesecih, ki smo jih v glavnem preživeli v svojih toplih bivališčih, dnevi zopet začeli daljšati, se je v nas prebudila želja, da gremo na izlet tja, kjer je veliko sonca. Članice in člani Društva upokojencev Šmartno pri Litiji smo konec marca obiskali Piran, najlepše od naših obmorskih mest.

Obiskovalce Pirana mesto spominja na italijanska obmorska mesta, kar ni čudno, saj je bil skoraj pet stoletij del Beneške republike, ki je propadla leta 1797. Tudi do konca druge svetovne vojne je bila večina prebivalstva Pirana italijansko govoreča. Domačini pravijo, da je Piran zrasel na soli. Pridelava soli je bila v preteklosti pomembna gospodarska dejavnost Pirančanov. V poletnem času od sredine junija do prvega jesenskega deževja so se družine s čolni odpravile do solnih polj v Sečovljah ali Strunjanu in tam pridelovale sol. V solinah so si zgradile zasilne kamnite hiške in s seboj pripeljale vse, kar so potrebovale za skromno življenje. V treh mesecih trdega dela so morju iztrgali toliko soli, kolikor se je je pač v odvisnosti od vremena dalo. Pirančani imajo vsako leto konec avgusta praznik soli, na katerem obiskovalcem prikažejo stare običaje, povezane s pridelavo soli. Piranska sol je še danes zelo cenjena, saj so stari solinarji na mlajši rod prenesli znanje o postopku, po katerem je njihova sol še posebej bela. Menda najbolj bela izmed vseh solin, ki se nahajajo v Mediteranskem morju. Najbolj cenjen med kuharskimi mojstri pa je solni cvet, ki ima v trgovini tudi dosti višjo ceno.

Od avtobusne postaje, kjer smo izstopili, smo po mestu naredili več kot enourni sprehod. Na Tartinijevem trgu smo spili kavo, nato pa odšli do cerkve svetega Jurija, od koder je lep pogled na Tržaški zaliv. V ozadju smo občudovali zasnežene Julijske Alpe. Zanimiv kontrast, morje in Alpe. Obiskali smo še piranski akvarij, za ogled drugih zanimivosti pa nam je žal zmanjkalo časa, ker smo hiteli še v Izolo, kjer so nam v hotelu Delfin pripravili okusno in obilno kosilo. Z lepimi vtisi smo se domov vrnili v večernih urah.

Jože Loc

OBISKALI SMO JURČIČEVO DOMAČIJO NA MULJAVI

Na izletu z avtobusom smo članice in člani Društva upokojencev Šmartno pri Litiji konec aprila obiskali rojstno hišo pisatelja Josipa Jurčiča, ki je bil plodovit pisatelj črtic, pripovedk in drugih literarnih del. Med drugim je napisal tudi prvi slovenski roman Deseti brat in tako postavil temelje slovenski prozi. Hišo na Muljavi je pred 200 leti postavil Jurčičev ded Jože Jankovič, ki je imel v pisateljevem otroštvu pomembno vlogo, med drugim je bil odličen ljudski pripovednik. Njemu je Josip posvetil zbirko Spomini na deda.

Jurčičeva rojstna hiša in pripadajoče stavbe, kot sta kašča, čebelnjak, pa so zanimivi tudi zato, ker so nekakšna časovna kapsula, zamrznjeno stanje, da si lažje predstavljamo, kako so ljudje živeli pred dvesto leti. Pravzaprav vse, prostori v hiši, pripomočki, ki so jih takrat uporabljali pri vsakdanjem delu, in drugi predmeti, vse govori o trdem, neizprosnem boju za goli obstoj tistih ljudi. In tako je takrat živela večina ljudi na slovenskem podeželju. Na svojih ne velikih posestvih so komaj pridelali toliko hrane, da niso bili lačni. A nekateri, kot na primer kajžarji, ki so bili brez zemlje, niso imeli te sreče. V hrepenenju po boljšem življenju se je lepo število ljudi na Slovenskem, tako kot nekaj Jurčičevih sorodnikov, izselilo v Ameriko. Tiha spremljevalca revščine sta običajno tudi alkoholizem in neznanje, neizobraženost. Ob surovem pehanju za preživetje so pogosto okamenela tudi srca ljudi. Mogoče še bolj kot pomanjkanje hrane in drugih dobrin je v odnosih med družinskimi člani primanjkovalo človeške topline in ljubezni. To so čutili predvsem otroci. Kako težko je bilo takrat otroštvo! Osnovno vzgojno sredstvo v tistem času je bila palica. Tudi v šoli. In očetje so jo na svojih otrocih uporabljali pogosto in obilno. Če je bilo potrebno ali ne. V naši zgodnji literaturi lahko najdemo veliko zapisov o tem, koliko šib in palic se je zlomilo na krhkih otroških telesih. Tudi ljudski pregovori, kot na primer *Šiba novo mašo poje*, jo omenjajo. Ob pogostem telesnem kaznovanju so posuroveli tudi otroci. Tudi sami so začeli trpinčiti šibkejše od sebe. To so bile lahko domače živali, kot so psi, mačke, ptice, kasneje tudi kakšni vaški posebneži in tujci. Zaradi nasilnih očetov so nekateri otroci bežali od doma, rekli so jim begavčki, omenjeni so tudi primeri otroških samomorov. Tako kot se alkoholizem po nezavednih mehanizmih pogosto prenaša iz roda v rod, se tudi nasilje. Ko so takšni otroci odrasli in postali očetje, so kot družinski tirani tudi sami trpinčili svoje otroke na podoben način, kot so bili trpinčeni v otroštvu. Koliko notranjih ran, ki so posledica tega barbarstva in so zakopane globoko v podzavesti ljudi, še danes nosijo mnogi na Slovenskem in trpijo.

Na poti domov smo se ustavili še v cistercijanskem samostanu Stična, kjer smo si ogledali Muzej krščanstva na Slovenskem.

Jože Loc

OGLEDALI SMO SI ŠKOFJELOŠKI PASIJON

Letos, na cvetno nedeljo popoldan, smo si farani šmarske, primskovške, javorske in treh rajskih far, Janče, Prežganje ter Štanga, v Škofji Loki ogledali znameniti pasijon.

V zadnjih tednih je bil Škofjeloški pasijon v medijih predstavljen s številnimi presežniki, ki govorijo sami zase. Gre za najstarejše v celoti ohranjeno dramsko besedilo v slovenskem jeziku, z dodatki latinskega in nemškega jezika, ki je nastalo okoli leta 1721. Napisal ga je kapucin pater Romuald Marušič. Pomemben je tudi zato, ker vsebuje režijske opombe, kar nam daje natančen vpogled v to, kako so baročne procesije takrat sploh izgledale. Od leta 2016 je pasijon vpisan na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva. Velik vtis na gledalca pusti tudi število nastopajočih in sodelujočih v tem dramskem delu. Po besedah ustvarjalcev in organizatorjev pasijona v procesiji sodeluje več kot 1000 prostovoljcev, ki so v zimskem času zavzeto vadili, da bi v dneh pred in po krščanski veliki noči pred gledalci uprizorili veličastno in nepozabno predstavo.

Besedilo prepleta nadnaravno pripoved (angeli, smrt, hudiči) in človeško pripoved (cehi, apostoli, oblast, množica, žene, Marija, Judež, Janez). V procesiji škofjeloškega pasijona se v več kot dve uri dolgi predstavi pred gledalci zvrsti 20 svetopisemskih zgodb. Na začetku se je človek uprl svojemu Stvarniku, kar Biblija imenuje greh. Greh je uničil razmerje z Bogom, po grehu je na vse človeštvo prišla smrt. A Bog ne želi smrti človeka. Ker človek s svojim trudom ne more obnoviti prvega razmerja z Bogom, je pravični Bog v svoji ljubezni do človeka našel rešitev. Sam Bog, Jezus, je stopil med ljudi in s svojim trpljenjem in smrtjo na križu plačal za vse grehe človeštva. Tako lahko vsak, ki si želi novega in večnega življenja z Bogom, to pridobi z vero v Jezusa Kristusa. To je Božji dar le po milosti.

Zadnja beseda gre režiserju Škofjeloškega pasijona, ki je Marcelo Brula: *»Sprejeti režijo Škofjeloškega pasijona pomeni sprejeti skrivnost; ne le velik dogodek, temveč molitev in ogledalo. V njem se vprašanje ne konča pri odru, ampak pri srcu; kdo sem pred Bogom in kdo postajam ob Njegovi ljubezni.«*

Jože Loc

Iskrene čestitke ob častitljivem 98. rojstnem dnevu

Avtorica članka: Milena Mrzel

29. januarja 2026 je gospa Jožefa Planinšek iz Zavrstnika praznovala izjemen mejnik, 98 let, izjemen mejnik, ki si zasluži poklon. V cvetočem in sončnem aprilu sem jo obiskala, prisotna sta bila tudi hči Dani in sin Tone.

Vsi njeni domači skrbno in vestno skrbijo zanjo. V zvezek si zapisujejo vse opravke, počutje in vse ostalo, kar sodi zraven svoje drage tašče in mame. Tudi Zavod Pristan, ki izvaja pomoč družini na domu, jo obišče. Malo je takih družin, ki z združenimi močmi skrbijo in obiskujejo starejše ljudi. Gospa Jožefa je nedavno šla tudi na volišče, tudi na veselico v Zavrstniku jo popeljejo njeni domači. Na njenem obrazu odseva nasmeh, to je recept za tako lepa leta.

Želimo vam še veliko mirnih, srečnih in zadovoljnih trenutkov, dni, let, obdanih s hvaležnostjo, toplino in ljubeznijo najbližjih, srečno.

Fotografija: Tone Planinšek

Pomladno obarvan 21. Pohod po Jablaniški poti 2026 uspešno povezal pohodnike in lokalno skupnost

Avtor članka: Društvo LAZ

V soboto, 28. marca 2026, je potekal tradicionalni že 21. Pohod po Jablaniški poti, ki je tudi letos privabil številne pohodnike in ljubitelje narave iz različnih koncev Slovenije. Dogodek je spremljalo prijetno pomladno vreme, ki je ustvarilo odlično vzdušje in omogočilo prijetno izkušnjo vsem udeležencem.

Jabolko

Tudi tokratno Jablaniško pot so soustvarili domačini s svojo ponudbo ob poti, ki so pohodnike prijazno sprejeli in pogostili. Zahvala gre kmetijam Pr' Gusteljnu, Pr' Kavc, Društvu podeželskih žena in deklet Polšnik ter zeliščarki Pavli Rozina s kmetije Pr' Janez. Za odlično domačo hrano za lačne pohodnike sta na cilju poskrbeli Eko kmetija Pr' Kokol in Domačija Vovk. Kot vsako leto pa sta svoja vrata odprla tudi Malči in Marko Samec, ki sta pripravila razstavo v Domačiji spominov. Letos sta obiskovalcem predstavila opremo za žganjekuho in čebelarjenje.

Letošnji pohod je bil obogaten tudi z novo razgledno točko pri cerkvi sv. Marije Magdalene v Gradišču, kjer je postavljen simbolični okvir v obliki jabolka – prepoznavni simbol Jablaniške doline. Točka ponuja čudovit razgled in priložnost za spominske fotografije.

Start pohoda

Kulturni program na cilju pohoda so popestrili učenci Glasbene šole Bučar. Na harmoniko so zaigrali Ina, Andraž, Melanija in Lara ter s svojim nastopom dodatno obogatili zaključek dogodka. Slikar Jur Samec je Društvu LAZ predal sliko, ki je nastala na lanskem, jubilejnem 20. pohodu, na katerem so pohodniki ob vrnitvi na izhodišče, na Domačiji spominov, soustvarili umetniško delo z lastnimi potezami.

Člani Društva LAZ se iz srca zahvaljujemo vsem pohodnikom, ki so z nami soustvarili še en čudovit dogodek. Prav tako gre zahvala tudi vsem, ki so s svojimi prispevki in podporo omogočili izvedbo dogodka. Velik Hvala! pa tudi članom in članicam Društva LAZ, ki so pomagali pri organizaciji in izvedbi dogodka.

Se veselimo ponovnega snidenja z vami.

Cilj pohoda

Etnološko društvo Jurija Humarja

Avtorica članka: Marinka Vidgaj

Velikonočni ponedeljek na Primskovem

Etnološko društvo Jurija Humarja je na velikonočni ponedeljek, 6. aprila 2026, organiziralo tradicionalni blagoslov motorjev in motoristov ter letos že 11. tekmovanje v sekanju pirhov pod primskovško lipo.

Blagoslova za srečno in varno vožnjo se je udeležilo rekordno število motoristov. Blagoslov je podelil g. Vinko Malovrh, duhovni pomočnik. Tudi obujeni običaj sekanja pirhov je privabil na ta lep praznični dan številne obiskovalce in tekmovalce. Skupaj ohranjamo lepo tradicijo, bogato kulturno dediščino, povezujemo generacije in sodoben način življenja.

Tekmovanje v sekanju pirhov smo zaključili s podelitvijo medalj in lepih nagrad. Zahvaljujemo se številnim donatorjem in sponzorjem, ki so omogočili in obogatili naš dogodek. Prav tako smo hvaležni za vso pomoč domačim gasilcem PGD Primskovo. Iskrena hvala tudi naši Občini Šmartno pri Litiji za podporo in spodbudo.

Etnološko društvo Jurija Humarja na 3. festivalu Rastoče knjige

V torek, 14. aprila 2026, je v dvorani Državnega sveta Republike Slovenije potekal 3. festival Rastoče knjige. Dogodek je bil namenjen predstavitvi dosežkov projekta v 25 letih in je potekal pod geslom »Povezani v zavezi za vrednoto miru in sodelovanja«.

Udeležence je nagovoril predsednik Državnega sveta Republike Slovenije Marko Lotrič. Program je vodila in povezovala predsednica društva mag. Marijana Kolenko.

V slavnostnem delu so se z umetniškim programom predstavile posamezne šole. Festival je poudaril pomen miru, sodelovanja, branja, znanja in kulture.

Razstavni prostor smo obogatili tudi s predstavitvijo dosežkov Rastoče knjge Primskovo. K vseslovenskemu projektu Rastoča knjiga smo se priključili šele leta 2015 z ustanovitvijo in cilji Etnološkega društva Jurija Humarja. V desetih letih smo dosegli lepe rezultate. Pri snovanju in širitvi nam je bila v veliko pomoč in podporo s strokovnimi nasveti Knjižnica Litija. V društvu dokazujemo in poudarjamo, da je pot do uspehov v sodelovanju in pripravljenosti za skupno ustvarjanje.

Državni svet s pokroviteljstvom projekta izraža podporo prizadevanjem za širjenje znanja, branja, negovanja kulture ter spodbujanje vrednot, ki nas povezujejo in prispevajo k razvoju družbe.

NAVODILA ZA PISANJE PRISPEVKOV

Prispevki za objavo v Krajevnih novicah morajo vsebovati naslednje:

naslov, navedbo avtorja, odebeljen prvi odstavek, smiselno strukturirano besedilo, celotna dolžina članka naj ne presega 3/4 strani (pisava Times New Roman 12, razmik med vrsticami 1,5 – članek je lahko daljši po predhodnem dogovoru z uredništvom), posebej priložene slike čim večje ločljivosti (ne prilepljene v Word). Želje v zvezi z oblikovanjem članka naj bodo zapisane na koncu dokumenta v rdeči barvi.

Težka končnica, a sezona še živa

Avtor članka: Ernest Mrzel, RD Herz Šmartno

Rokometaši RD Herz Šmartno so vstopili v končnico za prvaka 1. B SRL z zahtevnim četrtfinalnim obračunom proti RD Koper. Na prvi tekmi v Dvorani Pungrt so morali priznati premoč gostom (22 : 30), tudi povratna tekma v Kopru pa se je po borbeni predstavi končala v korist domačinov (31 : 29). S tem so se Šmarčani poslovili od bojev za najvišja mesta.

V nadaljevanju so se usmerili v razigravanje za mesta od 5. do 8., kjer jih je čakala ekipa MRK Ljubljana. Na prvi tekmi v domači dvorani so Ljubljančani slavili z 32 : 39, vendar so naši fantje na povratni tekmi v gosteh pokazali pravi obraz in z zmago 35 : 34 dokazali karakter ter borbenost. Kljub zmagi so bili v skupnem seštevku uspešnejši nasprotniki iz Ljubljane.

Šmartno se bo tako za končno 7. mesto pomerilo z ekipo DRŠ Sebastjana Soviča.

Mlajše selekcije na mednarodnem odru

Aprila so se naše mlajše selekcije udeležile turnirja **YMP Rovinj 2026**.

- Ekipa **2010/2011** je turnir zaključila na **10. mestu**, potem ko je v tekmi za 9. mesto morala priznati premoč nasprotnikom iz Budimpešte.
- Ekipa **2008/2009** je prikazala odlične predstave in z zmago nad ekipo iz Linza osvojila **končno 5. mesto**.

Vabilo na rokometni tabor Pacug 2026

RD Herz Šmartno tudi letos organizira tradicionalni rokometni tabor.

Termin: 25.–29. junij 2026
Lokacija: Pacug (med Fieso in Strunjanom)

Tabor je namenjen osnovnošolskim otrokom (letnik 2014 in mlajši), članom RD Herz Šmartno, poudarek pa bo kot vsako leto na druženju, zabavi in športnih aktivnostih.

Vabljeni k prijavi – število mest je omejeno!

Dan rokometa – kmalu

V klubu že pripravljamo tradicionalni **Dan rokometa**, ki bo tudi letos združil igralce, starše, navijače in vse ljubitelje rokometa.

Podrobnosti in program dogodka bodo objavljeni kmalu, zato spremljajte naša družbena omrežja, na katerih razkrijemo več informacij.

Foto: Arhiv RD Herz Šmartno

SKUPAJ ZA ZDRAVJE

MEDNARODNI TEDEN GIBANJA 25. - 31. 5. 2026

Konec meseca maja obeležujemo mednarodni teden gibanja, zato z vami delimo nekaj uporabnih nasvetov, kako telesno dejavnost vključiti v svoj vsakdan.

1. *Krajši sprehodi čez dan - namesto da vedno sediš, si vzemi 10– 5 minut za hiter sprehod*
2. *Uporabi stopnice namesto dvigala - majhna sprememba, ki se hitro pozna pri kondiciji in moči nog.*
3. *Aktivni odmori med delom - vsako uro vstani, se raztegni ali naredi nekaj počepov — že 2–3 minute naredijo razliko.*
4. *Gibanje med opravki - če je mogoče, pojdi peš ali s kolesom do trgovine, službe ali drugih opravkov.*
5. *Kratka vadba doma - 10–20 minut enostavnih vaj (npr. počepi, sklece, raztezanje) lahko narediš brez opreme kar doma.*

Telesna dejavnost je pomembna v vseh življenjskih obdobjih, saj:

- **Krepi mišice in kosti - redna aktivnost izboljšuje mišično moč, gibljivost ter zmanjšuje tveganje za osteoporozo in poškodbe.**
- **Krepi srce in ožilje - redna telesna aktivnost izboljšuje delovanje srca, znižuje krvni tlak in zmanjšuje tveganje za srčno-žilne bolezni.**
- **Pomaga pri nadzoru telesne teže - gibanje porablja kalorije, pospešuje metabolizem in pomaga ohranjati zdravo telesno težo.**
- **Izboljšuje duševno zdravje - med gibanjem se sproščajo hormoni sreče (endorfini), kar zmanjšuje stres, tesnobo in simptome depresije.**
- **Povečuje energijo in kakovost spanja - gibanje pomaga pri boljši prekrvavitvi in delovanju telesa, kar vodi do več energije čez dan in bolj kakovostnega spanca.**

Želite preveriti svojo telesno pripravljenost?
Vabljeni na brezplačno preverjanje telesne zmogljivosti

- **6-min test hoje ali 2-min test stopanja na mestu**
  ali
- **test vstajanja s stola**

KDAJ IN KJE ?

Četrtek, 28. 5. 2026 v ZD Litija (Partizanska pot 8a)
Petek, 29. 5. 2026 v Centru za krepitev zdravja Litija (ul. Mire Pregljeve 1, Športna dvorana).

VEČ INFORMACIJ IN PRIJAVE NA:

065 555 707

Zabavni kotiček

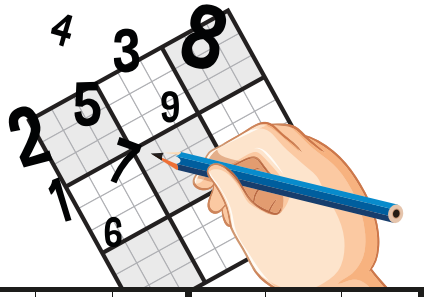

9		6			1		8	
5	7	1	3			2	4	
			7					5
		7					1	8
	9			7			2	
6	1					9		
1					7			
	8	5			9	3	7	4
	6		4			8		1

Zahvala

Srce je onemoglo,
tvoj dih je zastal,
a nate spomin
bo za vedno ostal.

ZAHVALA

JOŽEF VIDIC

19. 11. 1932–19. 4. 2026
Podroje, Šmartno pri Litiji

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, sveče ter darovane maše.
Hvala patronažni sestri gospe Marjeti za pomoč in podporo.
Zahvala duhovnemu pomočniku Vinku Malovrhu in patru Benu Lavrihu za lepo opravljen obred, pevcem za zapete pesmi slovesa, gospe organistki Urši, trobentaču za zaigrano tišino in pogrebni službi KSP Litija.

Hvala vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Vir slike: Magdus László (CC BY-SA 3.0)

SESTAVIL: RAJKO ORISHA	ŽENSKE, ŽIVEČE V AMAZONIJI (EKSPR.)	OKRAJŠAVA ZA MOTORNO KOLO	DREVESNA ALI ŽIVALSKA VRSTA IZ EKSOTIČNIH DEŽEL	ENAKI ČRKI	SKUPEK ISTOVRSTNIH STVARI, SVEŽENJ	STRAST UŽIVANJA ETRA	PREBIVALEC KRAJA KANIŽARICA PRI ČRNOMLJU
NEKDANJA NOGOMETAŠA OLIMPIJE, VILI IN PETER							
TEKOČINA, ZLASTI V MAJHNIH KOLIČINAH							
KRATICA ZA AVSTRIJSKI ŠILING				NEKDANJI SLOV. SMUČAR, PETER / GORA (FR.)			
PRIBLIŽEV. OBJEKTA / VRSTA ČOK. BONBONOV					RIJEKA / HRV. GLASB. SKUP., (ROCK ME, BABY)		

REVIJA 5D KRIŽANKE (5,02)	MIŠI PODOBEN SESALEC (MN.)	ZNANA LJUBLJAN. PIVOVARNA	TRGOVINA S POHIŠTVOM V NOVI GORICI	SREBRNO BELA, MEHKA KOVINA (BA)	AMERIŠKI GLASBENIK COOPER (POISON)	FOTO: MAGDUS LASZLÓ (CC BY-SA 3.0)	KRATICA AVSTRIJSKE POROČEVAL. AGENCIJE	RADON / ZAŠČIT. ZNAK PLEMENA, INDIJANCEV			DUŠA (LAT.) / HUNSKI VOJSKOVODJA, "BIČ BOŽJI"					
DRUŽABNI PLES S KUBE						NAPAD, NAVAL, NASKOK						MATERIJA, SNOV, TVARINA / VZORNIK				
AMERIŠKI IGRALEC, RYAN						NORDIJSKA SMUČARSKA DISCIPLINA / RADKO POLIČ							ANICA (LJUBKOV.) / SL. PESNIK GRUDEN			
TRESTI SE S KRATKIMI, HITRIMI NIHAJI, TRESLJAJI										UGANDSKI POLITIK, AMIN DADA / OLGA GAMS				IVAN ČARGO / IVO MILOVANOVIČ		
ROČNI VOZIČEK, NAVADNO NA DVEH KOLESIH (NAR.)							VEDA O VINIH									
ŠPORTNI ČOLN Z ENIM VESLAČEM							KDOR SI ZAMIŠLJA, DA JE KAJ VELIKEGA ALI TO JE									

O kapelah na šmarskih gradovih

Avtor članka: Tim Šteferl

Ko govorimo o gradovih, se pogovor pogosto vrti okoli njihovih lastnikov, zgodovine in življenja ljudi na njih, le redko pa beseda nanese na nič manj pomemben del naše grajske dediščine – to so njihovi sakralni prostori ali bolje rečeno grajske kapele.

Rečemo lahko, da je imel v srednjem veku prav vsak grad na Slovenskem svojo kapelo, z redkimi izjemami pa je to veljalo tudi za novoveške gradove in dvorce. Kapele so bile postavljene samostojno ali pa so bile sestavni del grajskih kompleksov. V njih so pastoralno dejavnost opravljali grajski kaplani oziroma sacelani, ki so poleg dušnopastirskega dela opravljali tudi vlogo tajnikov fevdalnega gospoda ter vzgajali in izobraževali njegove otroke. Največ grajskih kapel na Slovenskem je bilo posvečenih Materi Božji in, kot bo bralec ugotovil, v Šmartnem ni bilo nič drugače.

Kapele na gradu Bogenšperk

Na Bogenšperku lahko danes obiščemo še edino ohranjeno kapelo na katerem od šmarskih gradov. Sklepamo lahko, da je bila kapela na Bogenšperku že od samega nastanka gradu, kar nakazuje danes rekonstruirana apsida v prvem nadstropju. Prvo nedvoumno omembo kapele na gradu zasledimo v *Slavi vojvodine Kranjske*, ko Valvasor zapiše, da je dal v gradu urediti kapelo Matere Božje z Jezuščkom na begu v Egipt. Današnja neogotska kapela je bila urejena po letu 1853, posvečena je bila Preblaženi devici Mariji. Poleg kapele je bila urejena tudi zakristija, pod njo pa grobnica, v katero so leta 1859 pokopali kneginjo Luizo Windischgraetz. Leta 1865 je med duhovniki v litijski dekaniji omenjen tudi neki Leonard Stadlober z Bogenšperka. Bi šlo lahko v tem primeru za sacelana, ki je živel in delal na gradu? V kapeli lahko še danes najdemo spominsko ploščo, ki spominja na zlato poroko kneza Werianda Windischgraetza in kneginje Marije Eleonore Lobkowitz iz leta 1862, preostali inventar pa ni del originalne opreme. Skupaj z gradom je bila izropana med in takoj po drugi svetovni vojni. Jezuiti, ki so leta 1949 prišli na grad, so v nekdanji kapeli našli zgolj nekaj polomljenih klopi. Prenovljeno grajsko kapelo je leta 1991 ponovno posvetil tedanji ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar. V kapeli se nahaja oltarna slika svete družine, ki pa se jo zmotno povezuje z Valvasorjem, saj je prišla iz cistercijanskega samostana v Stični šele po obnovi.

Notranjost kapele na Bogenšperku (Google)

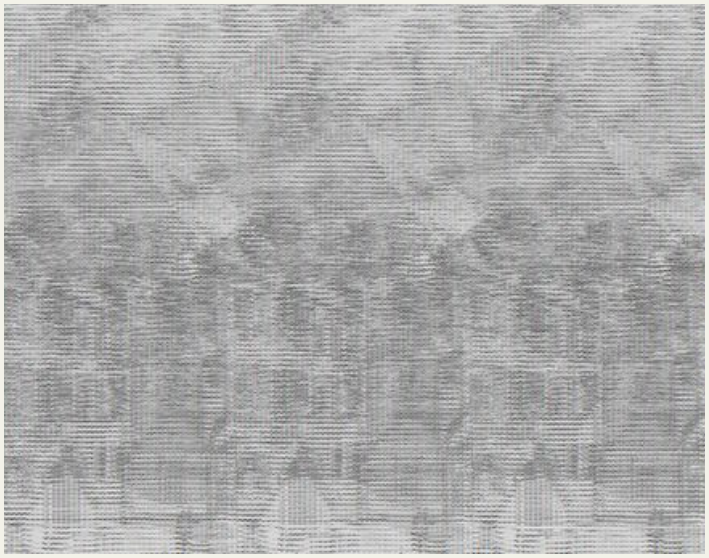

Kapela dvorca Grmače na upodobitvi v Topografiji vojvodine Kranjske (Valvasor, 1678)

K Bogenšperku je spadala še kapela Loretske Matere Božje, ki stoji v gozdu nedaleč stran na mestu, kjer je v srednjem veku stal grad Lihtenberk. Po ustnem izročilu naj bi kapelo na prelomu iz 19. v 20. stoletje dali zgraditi Windischgraetzi iz ruševin srednjeveškega gradu, zasnovana pa je bila kot del angleškega parka, ki se je razprostiral za gradom Bogenšperk. Po pripovedovanju naj bi bil v kapeli lep lesen rezljan oltar, ki naj bi iz kapelice čez noč izginil konec 90-ih let.

Kapela v dvorcu Slatna

V Letopisih ljubljanske nadškofije lahko beremo, da je bila v graščini Slatna še na začetku 20. stoletja kapela, posvečena Mariji Pomočnici. Že leta 1904 se na gradu kapela ne omenja več, oltar pa naj bi bil prenesen v cerkev sv. Petra v Vintarjevcu, kjer ga najdemo še danes.

Kapela na dvorcu Grmače

Kapela na dvorcu Grmače je upodobljena na grafiki v Valvasorjevi *Topografiji vojvodine Kranjske* in še na nekaj kasnejših grafikah. Odstranjena je bila verjetno v 18. ali v začetku 19. stoletja in o njej zaenkrat nimamo drugih podatkov. Ena od možnih razlag opustitve kapele na Grmačah bi lahko bila ta, da so Apfaltrerji v 18. stoletju svoj izvorni grad postopoma postavljali na stranski tir, bodisi zaradi službovanja v drugih krajih širom monarhije bodisi zaradi gospodovanja na drugih posestvih, zato kapela na Grmačah ni bila več potrebna. Prav tako je bila graščina blizu župnijske cerkve sv. Martina, kjer so imeli Apfaltrerji svojo klop, ločeno od ostalih. Po pričevanju nekdanjih uslužbencev na gradu je bila v obdobju pred drugo svetovno vojno v njem zgolj tabernakeljska omarica.

Kaj pa kapele na drugih gradovih?

Z veliko verjetnostjo lahko trdimo, da je bil tudi v preostalih šmarskih gradovih vsaj en sakralni prostor, vendar zaenkrat o tem nimamo podatkov. V franciscejskem katastru je ob graščini Sela označena kapela, ki je verjetno skupaj z gradom propadla po tem, ko je bil sedež glavarstva prenesen v Litijo. Zagotovo je bila kapela tudi v graščini Črni Potok, saj je leta 1788 omenjen sacelan Anton Golob iz Ljubljane, ki je na graščini bival že 23 let.